

9. Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychnus super fenestram, cum mergeretur somno gravi, disputante diu Paulo, ductus somno cecidit de tertio cœnaculo deorsum, & sublatus est mortuus.

10. Ad quem cum descendisset Paulus, incubuit super eum: & complexus dixit: Nolite turbari, anima enim ipsius in ipso est.

11. Ascendens autem, frangensque panem, & gustans satisque allocutus usque in lucem, sic profectus est.

12. Adduxerunt autem puerum viventem, & consolati sunt non minimè.

13. Nos autem ascendentes navem, navigavimus in Asson, inde suscepturi Paulum: sic enim disposuerat ipse per terram iter facturus.

14. Cum autem convenisset nos in Asson, assumpto eo, venimus Mitylènen.

15. Et inde navigantes, sequenti die venimus contra Chium, & alia applicuimus Samum, & sequenti die venimus Miletum.

16. Proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum, nequa mora illi fieret in Asia. Festinabat enim, si possibile sibi esset, ut diem Peatecostes faceret Ierosolymis.

17. A Miletò autem mittens Ephesum, vocavit Maiòres natu Ecclesiæ.

18. Qui cum venissent ad eum, & simul essent, dixit eis: Vos fecitis à prima die, quâ ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim,

19. serviens Dòmino cum omni humilitate, & lacrymis, & tentationibus, quæ mihi acciderunt ex insidiis Iudæorum:

20. quomodò nihil subtraxerim utilium, quò minus annuntiarem vobis, & docerem vos publicè, & per domos,

21. testificans Iudæis, atque Gentilibus in Deum pœnitentiam, & fidem in Dòminum nostrum Iesum Christum.

22. Et nunc ecce alligatus ego spiritu, vado in Ierusalem: quæ in ea ventura sint mihi, ignòrans:

23. nisi quòd Spiritus sanctus per omnes civitates mihi protèstatur, dicens: quoniam vincula, & tribulationes Ierosolymis me manent.

24. Sed nihil horum véreor: nec facio animam meam pretiosiorè quàm me, dummodò consummem cursum meum, & ministerium verbi, quod accèpi à Dòmino Iesu, testificari Evangelium gratiæ Dei.

25. Et nunc ecce ego scio quia ampliùs

† SANCT. STEPH. PAPÆ ET MARTYR.

non vidèbitis facièm meam vos omnes, per quos transivi prædicans regnum Dei.

26. Quapropter contèstor vos hodièrnâ die, quia mundus sum à sanguine omnium.

27. Non enim subterfûgi, quominùs annuntiarem omne consilium Dei vobis.

28. Attèndite vobis, & univèrso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos régere Ecclesiàm Dei, quam acquisivit sanguine suo.

29. Ego scio quoniam intrabunt post discessiònem meam lupi rapaces in vos, non parcèntes gregi.

30. Et ex vobis ipsis exurgènt viri loquèntes pèrvèrsa, ut abducant discipulos post se.

31. Propter quod vigilate memorià retinèntes: quoniam per triennium nocte & die non cessavi, cum lacrymis monens unumquemque vestrum.

32. Et nunc commèndo vos Deo, & verbo gratiæ ipsius, qui potens est adificare, & dare hereditatè in sanctificatiònis omnibus.

33. Argèntum, & aurum, aut vestem nullius concupivi, sicut

34. ipsi scitis: quoniam ad ea, quæ mihi opus erant, & his, qui mecum sunt, ministraverunt manus istæ.

35. Omnia ostèndi vobis, quoniam sic laborantes, oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Dòmini Iesu, quoniam ipse dixit: Beatius est magis dare, quàm accipere.

36. Et cum hæc dixisset, positis genibus suis oravit cum omnibus illis.

37. Magnus autem fletus factus est omnium: & procumbèntes super collum Pauli, osculabantur eum,

38. dolèntes maxime in verbo, quod dixerat, quoniam ampliùs facièm eius non essent visuri. Et deducebant eum ad navem.

CAPUT XXI.

Iter Pauli Miletò Ierosolymam usque. In ipso itinere Agabus Paulo prædicit futura vincula. Iacobi monita ad Paulum, qui se purificat in templo.

1. CUM autem factum esset ut navigarem abstracti ab eis, recto cursu venimus Còum, & sequenti die Rhòdum, & inde Pàtaram.

2. Et cum invenissemus navem transfrètantem in Phœnicen, ascendentes navigavimus.

3. Cùm

Eòdem anno 58.

3. Cùm apparuissemus autem Cypro, relinquentes eam ad sinistram, navigavimus in Syriam, & venimus Tyrum: ibi enim navis expositura erat onus.

4. Inventis autem discipulis, mansimus ibi diebus septem: qui Paulo dicebant per Spiritum ne ascenderet Ierosolymam.

5. Et expletis diebus profecti ibamus, deducèntibus nos omnibus cum uxoribus, & filiis usque foras civitatem: & positis genibus in littore, oravimus.

6. Et cum valescissimus invicem, ascendimus navem: illi autem redierunt in sua.

7. Nos verò navigatione expletà à Tyro descendimus Ptolemaidam: & salutatis fratribus, mansimus die unà apud illos.

8. Alià autem die profecti, venimus Cæsaream. Et intrantes domum Philippi evangelistæ, qui erat unus de septem, mansimus apud eum.

9. Huic autem erant quatuor filiae virgines prophetantes.

10. Et cum moraremur per dies aliquot, supervenit quidam à Iudæa propheta, nomine Agabus.

11. Is cum venisset ad nos, tulit zonam Pauli: & alligans sibi pedes, & manus dixit: Hæc dicit Spiritus sanctus: Virum, cuius est zona hæc, sic alligabunt in Ierusalem Iudæi, & tradent in manus Gentium.

12. Quod cum audissemus, rogabamus nos, & qui loci illius erant, ne ascenderet Ierosolymam.

13. Tunc respondit Paulus, & dixit: Quid facitis flentes, & affligentes cor meum? Ego enim non solum alligari, sed & mori in Ierusalem paratus sum propter nomen Dòmini Iesu.

14. Et cum ei suadere non possemus, quievimus, dicentes: Dòmini voluntas fiat.

15. Post dies autem istos præparati, ascendebamus in Ierusalem.

16. Venèrunt autem & ex discipulis à Cæsareà nobiscum, adducèntes secum apud quem hospitarèmur Mnasonem quendam Cyprium, antiquum discipulum.

17. Et cum venissemus Ierosolymam, libentèr excepèrunt nos fratres.

18. Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Iacobum, omnesque collecti sunt seniòres.

19. Quos cum salutasset, narrabat per singula, quæ Deus fecisset in Gentibus per ministerium ipsius.

20. At illi cum audissent, magnificabant

Deum, dixeruntque ei: Vides frater, quot millia sunt in Iudæis, qui crediderunt, & omnes æmulatores sunt legis.

21. Audièrunt autem de te quia discessionem doceas à Mòyse eorum, qui per Gentes sunt, Iudæorum: dicens non debere eos circumcidere filios suos, neque secundum consuetudinem ingredi.

22. Quid ergo est? utique oportet convenire multitudinem: audient enim te supervenisse.

23. Hoc ergo fac quod tibi dicimus: Sunt nobis viri quatuor, votum habentes super se.

24. His assumptis, sanctifica te cum illis: & impende in illis, ut radant capita: & scient omnes quia quæ de te audièrunt, falsa sunt, sed ambulas & ipse custodiens legem.

25. De his autem, qui crediderunt ex Gentibus, nos scripsimus iudicantes ut abstineant se ab idòlis, immolato, & sanguine, & suffocato, & fornicatione.

26. Tunc Paulus, assumptis viris, postera die purificatus cum illis intravit in templum, annuncians expletionem dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio.

27. Dum autem septem dies consummarèntur, hi, qui de Asia erant, Iudæi, cum vidissent eum in templo, concitaverunt omnem populum, & iniecerunt ei manus, clamantes:

28. Viri Israëlita, adiuvate: hic est homo, qui adversus populum, & legem, & locum hunc, omnes ubique docens, insuper & Gentiles induxit in templum, & violavit sanctum locum istum.

29. Viderant enim Tróphimum Ephesum in civitate cum ipso, quem aestimaverunt quoniam in templum introduxisset Paulus.

30. Commotaque est civitas tota, & facta est concursio populi. Et apprehendentes Paulum, trahèbant eum extra templum: & statim clausæ sunt ianua.

31. Querentibus autem eum occidere, nunciatum est tribuno cohortis: Quia tota confunditur Ierusalem.

32. Qui statim assumptis militibus, & centurionibus, decurrit ad illos. Qui cum vidissent tribunum, & milites, cessaverunt percùtere Paulum.

33. Tunc accedens tribunus apprehendit eum, & iussit eum alligari carenis duabus: & interrogabat quis esset, & quid fecisset.

De i. De alio quid confer cum eis, vel da plus quam illi. Num. 6. 18. Supr. 18. 18. Supr. 15. 20. & 29.

* Claudius Lyfias. Inf. 23. 27.

34. Alii autem aliud clamabant in turba. Et cum non posset certum cognoscere praetumultu, iussit duci eum in castra.

35. Et cum venisset ad gradus, contigit ut portaretur a militibus propter vim populi.

36. Sequebatur enim multitudo populi, clamans: Tolle eum.

37. Et cum cepisset induci in castra Paulus, dicit tribuno: Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit: Graece nosti?

* De quo Ioseph. Antiq. lib. 20. cap. 6. & Belli lib. 2. c. 12.

38. Nonne tu es Aegyptius*, qui ante hos dies tumultum concitasti, & eduxisti in desertum quatuor millia virorum sicariorum?

39. Et dixit ad eum Paulus: Ego homo sum quidem Iudaeus a Tarso Ciliciae, non ignota civitatis municeps. Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum.

40. Et cum ille permisisset, Paulus stans in gradibus, annuit manu ad plebem, & magno silentio facto, allocutus est lingua Hebraea, dicens:

CAPUT XXII.

Pauli conicio. Iudaei exardescunt. Flagellis cadendus, civem Romanum se declarat.

Anno 58. 1. Viri fratres, & patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem.

2. Cum audissent autem quia Hebraea lingua loqueretur ad illos, magis praestiterunt silentium.

3. Et dicit: Ego sum vir Iudaeus, natus in Tarso Ciliciae, nutritus autem in ista civitate, secus pedes Gamaliel eruditus iuxta veritatem paterna legis, aemulator legis, sicut & vos omnes estis hodie:

* Sup. 8. 3.

4. * qui hanc viam persecutus sum usque ad mortem, alligans & tradens in custodias viros ac mulieres,

5. sicut princeps sacerdotum mihi testimonium reddit, & omnes maiores natu, * a quibus & epistolas accipiens ad fratres Damascus pergebam, ut adducerem inde victos in Ierusalem ut punirentur.

6. Factum est autem, eunte me, & appropinquante Damasco media die, subito de caelo circumfulsit me lux copiosa:

7. & decidens in terram, audivi vocem dicentem mihi: Saule, Saule, quid me persequeris?

8. Ego autem respondi: Quis es Domine? Dixitque ad me: Ego sum Iesus Nazarenus, quem tu persequeris.

9. Et qui mecum erant, lumen quidem viderunt, vocem autem non audierunt eius, qui loquebatur mecum.

10. Et dixi: Quid faciam, Domine? Dominus autem dixit ad me: Surgens vade Damascus: & ibi tibi dicetur de omnibus, quae te oporteat facere.

11. Et cum non viderem praeter claritatem luminis illius, ad manum deductus a comitibus, veni Damascus.

12. Ananias autem quidam, vir secundum legem testimonium habens ab omnibus cohabitantibus Iudaeis,

13. veniens ad me, & astans dixit mihi: Saule frater respice. Et ego eadem hora respexi in eum.

14. At ille dixit: Deus patrum nostrorum praordinavit te, ut cognosceres voluntatem eius, & videres iustum, & audires vocem ex ore eius:

15. quia eris testis illius ad omnes homines eorum, quae vidisti, & audisti.

16. Et nunc quid moraris? Exurge, & baptizare, & ablue peccata tua invocato nomine ipsius.

17. Factum est autem revertenti mihi in Ierusalem*, & oranti in templo, fieri * Ann. 37. me in stupore mentis,

18. & videre illum dicentem mihi: Festina, & exi velociter ex Ierusalem: quoniam non recipient testimonium tuum de me.

19. Et ego dixi: Domine ipsi sciunt * Sup. 8. 3. quia ego eram concludens in carcerem, & cadens per Synagogas eos, qui credebant in te:

20. & cum funderetur sanguis Stephani testis tui, * ego astabam, & consentiebam, * Supr. 7. & custodiebam vestimenta interficientium illum.

21. Et dixit ad me: Vade quoniam ego in nationes longe mittam te.

22. Audiabant autem eum usque ad hoc verbum, & levaverunt vocem suam dicentes: Tolle de terra huiusmodi: non enim fas est eum vivere.

23. Vociferantibus autem eis, & proicientibus vestimenta sua, & pulverem iactantibus in aërem,

24. iussit tribunus * induci eum in castra, & flagellis caedi, & torqueri eum, * Idem Lyfias. ut sciret propter quam causam sic acclamarerent ei.

25. Et cum astrinxissent eum loris, dicit astanti sibi Centurioni Paulus: Si hominem Romanum, & indemnatum licet vobis flagellare?

26. Quo

26. Quo audito, Centurio accessit ad tribunum, & nunciavit ei, dicens: Quid acturus es? hic enim homo civis Romanus est.

27. Accedens autem tribunus, dixit illi: Dic mihi si tu Romanus es? At ille dixit: Etiam.

28. Et respondit tribunus: Ego multa summam civilitatem hanc consecutus sum. Et Paulus ait: Ego autem & natus sum.

29. Primum ergo discesserunt ab illo, qui eum torturi erant. Tribunus quoque timuit postquam rescivit, quia civis Romanus esset, & quia alligasset eum.

30. Postera autem die volens scire diligentius qua ex causa accusaretur a Iudaeis, solvit eum, & iussit sacerdotes convenire, & omne concilium, & producens Paulum, statuit inter illos.

CAPUT XXIII.

Paulus Phariseos a Sadducis dividit. Huic Christus apparet. Iudaei eadem illius machinantur. Lyfias Paulum mittit Caesarem.

Eodem anno 58.

1. Intendens autem in concilium Paulus ait: Viri fratres, ego omni conscientia bona conversatus sum ante Deum usque in hodiernum diem.

2. Princeps autem sacerdotum Ananias praecipit astantibus sibi percutere os eius.

3. Tunc Paulus dixit ad eum: Percutiet te Deus, paries dealbatae. Et tu sedens iudicas me secundum legem, & contra legem iubes me percuti?

4. Et qui astabant dixerunt: Summum sacerdotem Dei maledicis?

5. Dixit autem Paulus: Nesciebam fratres quia princeps est sacerdotum. Scriptum est enim: * Principem populi tui non maledices.

* Exod. 22. 28.

6. Sciens autem Paulus quia una pars esset Sadducorum, & altera Pharisaorum, exclamavit in concilio: Viri fratres, * ego Phariseus sum, filius Pharisaorum, de spe & resurrectione mortuorum ego iudicor.

* Philip. 3. 5.

7. Et cum haec dixisset, facta est dissensio inter Phariseos, & Sadducos, & soluta est multitudo.

* Matth. 22. 23.

8. * Sadducei enim dicunt, non esse resurrectionem, neque Angelum, neque Spiritum: Pharisei autem utraque confitentur.

9. Factus est autem clamor magnus. Et surgentes quidam Pharisaorum, pugna-

bant, dicentes: Nihil mali invenimus in homine isto: quid si Spiritus locutus est ei, aut Angelus?

10. Et cum magna dissensio facta esset, timens tribunus ne discerneretur Paulus ab ipsis, iussit milites descendere, & rapere eum de medio eorum, ac deducere eum in castra.

11. Sequenti autem nocte assistens ei Dominus, ait: Constans esto: sicut enim testificatus es de me in Ierusalem, sic te oportet & Romae testificari.

12. Facta autem die collegérunt se quidam ex Iudaeis, & devoverunt se dicentes, neque manducatuos, neque bibituros donec occiderent Paulum.

13. Erant autem plus quam quadraginta viri, qui hanc coniurationem fecerant:

14. qui accesserunt ad principes sacerdotum, & seniores, & dixerunt: Devotione devovimus nos nihil gustatuos, donec occidamus Paulum.

15. Nunc ergo vos notum facite tribuno cum concilio, ut producat illum ad vos, tamquam aliquid certius cognitari de eo. Nos vero prius quam appropiet, parati sumus interficere illum.

16. Quod cum audisset filius sororis Pauli insidias, venit, & intravit in castra, nunciavitque Paulo.

17. Vocans autem Paulus ad se unum ex Centurionibus, ait: Adolecentem hunc perduc ad tribunum, habet enim aliquid indicare illi.

18. Et ille quidem assumens eum duxit ad tribunum, & ait: Vincit Paulus rogavit me hunc adolecentem perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi.

19. Apprehendens autem tribunus manum illius, secersit cum eo seorsum, & interrogavit illum: Quid est, quod habes indicare mihi?

20. Ille autem dixit: Iudaeis convenit rogare te, ut crastina die producas Paulum in concilium, quasi aliquid certius inquisituri sint de illo:

21. tu vero ne credideris illis, insidiantur enim ei ex eis viri amplius quam quadraginta, qui se devoverunt non manducare, neque bibere donec interficiant eum: & nunc parati sunt, expectantes promissum tuum.

22. Tribunus igitur dimisit adolecentem, praecipiens ne cui loqueretur quoniam haec nota sibi fecisset.

23. Et vocatis duobus Centurionibus, dixit illis: Parate milites ducentos ut eant

Aaaa 2 uf